

MÜK
MAGYAR ÜGYVÉDI KAMARA

HBA
HUNGARIAN BAR ASSOCIATION

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám:	IV/02979-3/2021
Érkezett:	2021 NOV 11.
Példány:	1
Melléklet:	0 db
Kezelőiroda:	Ju

A Magyar Ügyvédi Kamara amicus curiae beadványa a IV/02979/2021. ügyszám alatt iktatott és dr. Halász Judit ügyvéd által előterjesztett alkotmányjogi panasz kapcsán.

2021. november

Alkotmánybíróság

1535 Budapest,

Pf. 773.

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Alulírott dr. Bánáti János, mint a Magyar Ügyvédi Kamara (székhely: [REDACTED]
7.) elnöke az alábbi

amicus curiae beadványt

terjesztjük elő az Alkotmánybíróság előtt a IV/02979/2021. számon folyamatban lévő, ügyvédi munkadíj mérséklésével kapcsolatos alkotmányjogi panasz kapcsán.

1. Az amicus curiae benyújtásának okai

A Tisztelt Alkotmánybíróság előtt folyamatban lévő ügy nem egyedi, és a jogszabályi környezet változásai ellenére olyan problémát érint, amely egyaránt eredményez alapjogsérelmet a jogi képviselő és ügyfele számára.

A Magyar Ügyvédi Kamarának nem áll rendelkezésére átfogó statisztika, azonban a kollégák visszajelzései alapján egyértelműen kijelenthető, hogy az igényelt perköltség teljes összegének megítélése kivételes, rendkívül gyakori a perköltségről való döntés során az összeg csökkentése, ez az esetek nem elhanyagolható hányadában azt jelenti, hogy a megítélt perköltség az igényelt töredéke, és az is kijelenthető, hogy nem tekinthető kivételesnek az, hogy a bíróság jogszabályban nem szereplő okokra hivatkozással csökkenti a perköltség összegét.

Tekintettel arra, hogy a perköltség összegének a csökkentése közvetlenül érinti az ügyfél, és – a megbízási szerződés tartalmától függően a jogi képviselő – Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tulajdonhoz való jogát, sérti mind az ügyfél, mind a jogi képviselő Alaptörvény II. cikkében rögzített emberi méltóságból fakadó általános személyiségi jogát a felek rendelkezési jogának megsértése által, és végül sérti az ügyfél Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében védett jogorvoslathoz való jogát, szükségesnek tartjuk, hogy a Tisztelt Alkotmánybíróság az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 46. § (1) bekezdése alapján állapítsa meg, hogy a jogalkotó mulasztásos alaptörvény-sértést követett el akkor, amikor nem biztosított jogorvoslatot a közigazgatási perrendtartásról szóló

2017. évi I. törvényben (a továbbiakban: Kp.) a perköltség viseléséről szóló határozatok ellen, valamint akkor, amikor nem volt tekintettel az eljárás eredményére és az ügyfél jogérvényesítésének sikerességére az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) eljárási költségről szóló rendelkezései megalkotásakor, és kötelezze e mulasztások mielőbbi orvoslására.

A fenti okok alapján úgyszintén kérjük a Tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy az Abtv. 46. § (3) bekezdése alapján alkotmányos követelményként rögzítse, hogy a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (a továbbiakban: IM rendelet) 2. § (2) bekezdésének és 3. § (6) bekezdésének alkalmazás során az ügyvédi munkadíj csak akkor csökkenthető, ha egyúttal teljesülnek a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 80. §-ában és 86. § (2) bekezdésében meghatározott feltételek is, azaz az ügyvédi munkadíj annyiban csökkenthető, amennyiben az az érvényesített joggal összefüggésben nem álló, szükségtelen vagy sikertelen volt; emellett, ha a bíróság arra is kíván hivatkozni, hogy az elvégzett ügyvédi tevékenység nem áll arányban a munkadíjjal, a bíróságnak vizsgálnia kell a szerződéskötés körülményeit, a szerződés egész tartalmát, a forgalmi (érték-) viszonyokat, az ügylet jellegéből fakadó sajátosságokat, a szolgáltatás és ellenszolgáltatás meghatározásának módját.

2. A szabályozási környezet

Az ügyvédi munkadíj a polgári perekben a perköltség része a Pp. 80. §-a alapján. A Pp. 80. §-a alapján perköltségnek minősül minden, a pert megelőzően vagy a perben a jogérvényesítéssel okozati összefüggésben álló szükséges költség.

A perköltség összegét a Pp. 81. §-a alapján fel kell számítani, viseléséről a bíróság a Pp. az eljárást befejező határozatban – vagy önálló fellebbezéssel támadható külön végzésben – dönt a Pp. 82. § (1) bekezdése alapján.

A jelen *amicus curiae* tárgya kapcsán releváns mérséklési okok a Pp. 86. § (2) bekezdésében meghatározott okok, azaz a fél, aki egyes perbeli cselekményeket sikertelenül végez, egyes perbeli cselekményekkel indokolatlanul késedelmeskedik, valamely határnapot vagy határidőt mulaszt vagy más módon, akár a perben akár azt megelőzően az ellenfélnek feleslegesen, a perköltség körébe tartozó költséget okoz, e költségeket maga köteles megtéríteni.

A Kp. 6. §-a és 35. §-a alapján a perköltségre vonatkozó Pp.-beli szabályokat a 35. §-ban rögzített eltérésekkel kell alkalmazni, azonban abból fakadóan, hogy a Pp. szabályaival ellentétben nem főszabály az, hogy a bíróság eljárást befejező határozatával szemben jogorvoslatnak van helye, a Kp. szabályai alapján kivételes az, hogy a perköltséget – és így az ügyvédi munkadíjat – megállapító határozati rendelkezés ellen jogorvoslatnak legyen helye. A bíróság ítélete ellen ugyanis a Kp. 99. § (1)-(2) bekezdése alapján vagy akkor van helye fellebbezésnek, ha a közigazgatási cselekményt megelőző eljárás nélkül valósították meg, vagy akkor, ha a törvény ezt lehetővé teszi. A fellebbezési jogot emellett általában is korlátozza a Kp. 99. § (1) bekezdése, amikor meghatározza a lehetséges fellebbezési okokat.

A Kp. alapján tehát csak kivételesen van helye fellebbezésnek: kivételes mind az, hogy a jogalkotó fellebbezési jogot enged a megelőző eljárásban, mind az, hogy a közigazgatási cselekmény megelőző eljárás hiányában valósuljon meg. A Kp. 116. § c) pontja alapján pedig a perköltség tárgyában felülvizsgálati kérelem benyújtásának sincs helye.

E rendelkezések összességükben azt eredményezik, hogy a Kp. alapján főszabály szerint kizárt a perköltség tárgyában hozott döntés megtámadása.

Az Ákr. 125. § (1) bekezdése alapján az eljárási költséget az fizeti, akinél felmerült. Ez alól a főszabály alól a jelen amicus curiae szempontjából releváns kivételt jelent az Ákr. 125. § (2) bekezdése (jogellenesen végzett eljárási cselekmények), és az Ákr. 126. § (2) bekezdése (az eljárási költség viselése jogvitás eljárás esetén). A közigazgatási hatósági eljárások alaptípusában, azaz az egy ügyfeles eljárásokban az ügyfél tehát csak akkor remélheti eljárási költségei megtérítését, ha keresetet nyújt be a határozat ellen. Mivel az Ákr. 125. § (1) bekezdése alapján jogszerű az a helyzet, ha az az ügyfél, aki ellen eredménytelen hivatalbóli eljárás indul, maga viseli a költségeit, a közigazgatási per csak az ügyfél számára hátrányos közigazgatási határozat kapcsán felmerült eljárási költségek megtérítésére nyújthat megoldást – feltéve, hogy a bíróság elfogadja, hogy a megelőző eljárás költségei a jogérvényesítéssel összefüggő szükséges költségek voltak, és nem is mérsékli azokat.

Az IM rendelet 2. § (2) és 3. § (6) bekezdése lehetővé teszi az ügyvédi munkadíj mérséklését arra hivatkozva, hogy az nem állt arányban az elvégzett munkával. Álláspontunk szerint a jogforrási hierarchiából fakadóan a rendeletben meghatározott jogalap nem értelmezhető a Pp. rendelkezéseitől függetlenül.

3. A perköltségcsökkentés kihatása az ügyfélre

Az ügyvédi tevékenységről szóló 2017. évi LXVIII. törvény (a továbbiakban: Üttv.) csak korlátozott körben támogatja a sikerdíjas szerződéseket akkor, amikor – épp a megbízási jelleg védelmében – arról rendelkezik, hogy nem érvényesíthető bíróság előtt az ügyvédi munkadíj kétharmadát meghaladó összegű sikerdíj [Üttv. 30. § (3) bekezdés].

Az ügyvédi munkadíj tehát nem válhat vállalkozói díjjá, és a sikerdíj tipikus alkalmazási köre az, amikor a megbízó fizetőképessége és a követelt összeg között nagyságrendi különbségek vannak (pl. nagy összegű kártérítés). Ez egyben azt is jelenti, hogy tekintettel arra, hogy főszabály szerint a perköltségről való döntéskor a pernyertes fél már megfizette a jogi képviselő költségeit, a bíróság főszabály szerint ennek az összegnek a fél részére való megtérítéséről rendelkezik.

A félre nézve ebből az következik, hogy a félnek akkor, amikor mérlegeli, hogy érvényesítse-e a jogait vagy sem, azzal is számolnia kell, hogy a jogérvényesítés egyébként szükséges költségei nem biztos, hogy megtérülnek, akkor sem, ha a jogérvényesítés egyébként eredményes.

Ez a mérlegelési kényszer álláspontunk szerint az alaptörvényellenesség szintjét is eléri akkor, amikor nem másik magánféllel szemben, hanem főszabály szerint állami szervvel szemben, azaz közigazgatási hatósági eljárásban vagy közigazgatási perben merül fel az a kérdés, hogy az ügyfélnek megéri-e kockáztatni a jogérvényesítéssel szemben a sikeres jogérvényesítés költségeit.

Hangsúlyozzuk, hogy ez a kényszer azoknál a feleknél vagy ügyfeleknél jelentkezik, akik költségkedvezményre nem jogosultak.

4. A tulajdonhoz való jog sérelme

A fentiek alapján álláspontunk szerint az Ákr. és a Kp. szerinti szabályozás, illetve szabályozási hiány sérti az ügyfél és a jogi képviselő tulajdonhoz való jogát azáltal, hogy nem biztosítja a sikeres jogérvényesítéshez szükséges költségek megtérítését.

Úgyszintén sérti a tulajdonhoz való jogot az a bírósági gyakorlat, ami a Pp.-ben rögzített feltételek hiányában, adott esetben azok ellenére, és gyakran érdemi indokolás nélkül mérsékeli az ügyvédi munkadíj összegét.

5. Az ügyvéd és ügyfele közötti kötelmi viszony, az általános személyiségi jog sérelme

Az Üttv. 28. § (3) és (6) bekezdése alapján, valamint az alapján, hogy a jogi képviselő hivatása gyakorlása tárgyában köt szerződést, az ügyvédi megbízás fokozott gondossági kötelem.

Azáltal, hogy az ügyvédi munkadíj a megbízási szerződés által elvégzett munka megbízási szerződés szerinti ellenértéke, annak vizsgálatakor, hogy a megtéríteni kért ügyvédi munkadíj arányban áll-e a kifejtett ügyvédi tevékenységgel, valójában annak ellenére a szolgáltatás és ellenszolgáltatás arányosságának a vizsgálata történik meg, hogy a bíróság a perköltségről való döntéskor nem a megbízási szerződés szerinti díjról, hanem annak megtérítéséről dönt, a Díjrendelet szerinti szempontok ugyanis egyértelműen a két szolgáltatás összemérését írják elő (tekintettel arra is, hogy a felszámított munkadíj nem lehet magasabb, mint a megbízási szerződés alapján járó munkadíj).

A szolgáltatás-ellenszolgáltatás aránytalansága megítélésének kialakult gyakorlata van, álláspontunk szerint ennek figyelembevétele és indokolása, valamint erre lefolytatott bizonyítás szükséges akkor, amikor a bíróság az elvégzett munkával való aránytalanságra hivatkozva mérsékli a felszámított munkadíjat.

Megjegyzendő, hogy az elvégzett munka aránytalanságára való hivatkozáskor annak ellenére nem történik meg a 267. sz. PK-ban rögzített körülmények vizsgálata, hogy a feltűnő értékaránytalanság megtámadási ok.

6. A jogorvoslathoz való jog korlátozása, különös tekintettel a közigazgatási perekre és a közigazgatási hatósági eljárásokra

Az Ákr. és a Kp. szabályozása a fentiek alapján álláspontunk szerint egyértelműen az ügyfél, illetve a fél jogorvoslathoz való jogának alapjogsértő korlátozását jelenti, amit csak jogalkotással lehet orvosolni.

Budapest, 2021. november 5.

Tisztelettel,

dr. Bánáti János
elnök

